

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi'a si Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 36.

Dumineca, 16 4 Maiu

1880.

Brasiovu 3/15 Maiu.

Astadi serbamu diu'a cea mare a redesteptarei noastre nationale. Terrorismului, ce apésa de ani asupra spiritulu' poporulu' nostru, avemu se-i mulțumim deca in multe locuri diu'a de 3/15 Maiu se mai serbésa cu manifestatiuni esteriore. Suntemu convinsi inse, că nu esista unu singuru Romanu de buna credintia, care se nu se bucure in vedenculu animei sale reamintindu-si acele dile marturie, in cari s'au formulatu program'a nationala a poporulu' romanu transilvanu.

Contrariilor nostri le place a confunda activitatea mării adunari romanesci de pe Campulu Libertatii, cu tristele evenimente, cari au facutu se izbunésca in acelu anu revolutiunea. Acést'a parere nu numai că nu e justificata, dér' ea dovedesce totodata o completa ignorantia a ideiloru, si a directiunei, care a predominu in acea adunare. Nu pentru că se declare resbelu natiuniloru conlocuitori s'au adunatu Romanii transilvani in diu'a de 3/15 Maiu, ci ei s'au intr'unitu cu scopu de a întinde man'a fratiésca pe bas'a libertatii si a dreptulu fiecaruia, pe bas'a egalei indreptatiri a tuturoru.

Eata program'a Romaniloru dela 1848, eata principiulu pentru care luptamu si astadi, care si in aceste momente trebuie se reunésca pe toti Romanii de anima, pe toti căti isi iubescu cu aceeași ardóre poporulu si patri'a!

Nu este in natur'a Romanulu de a fi agresiviu față de alte popóre, de a voi se despóie pe altii de averea si drepturile lor, ceea ce elu a pretinsu si astadi ne 'ncetatu este că se i se faca dreptate, si se i se dé ce e alu lui, la ce are unu dreptu și si Ungurulu.

Cine va poté dér' se invinovátesca pe acestu poporu lealu, din cauza că, sätulu de-o sclavia seculara, s'a adunatu in Campulu Libertatii si a declarat in față tieriei si a lumii întregi, că voiesce se fia liberu si egalu indreptatitu?

Déca este adeveratu, că o tíera numai atunci poté fi fericita, candu popórele ei traiescu in multamire si armonia unele cu altele, atunci diu'a aceea in care pacea si bun'a invoiere între popóre pe bas'a egalitatii de dreptu s'a proclamatu de către celu mai vechiu poporu alu Transilvaniei, ar trebui se fia, celu puçinu pentru acést'a tíera, o di de serbatóre si bucuria generala.

Déca nu este asia, déca dincontra serbarea dilei de 3/15 Maiu 1848 se considera că unu pecatu comis in contra natiunei maghiare si a statulu cine pórtu vin'a?

Caus'a, veti dice, este negresitu sistemulu de față asupritoriu, netolerantia rassei domitóre, care pare a fi perdu de totu sensulu pentru o fratiésca si drépta întielegere cu celelalte popóre.

Aveti dreptu. Este o cumplita nenorocire pentru tíera si pentru popórele ei, că astadi Romaniloru transilvani nu le mai e concesu a serbá cea mai mare di din istoria lor plina de suferintie, o di de pace si de fratiésca lealitate, din caus'a netolerantiei natiunei maghiare conlocuitori.

Noi suntemu inse de credintia, că Maghiarii si sistemulu lor nu sunt singur'a cauza, pentru care noi nu mai potemu serbatori cumu se cuvine diu'a de 3/15 Maiu. O parte insemuate a vinei cade si pe noi, căci langedi'a nostra a datu celu mai mare nutrementu terrorismulu eserceatu asupra poporulu romanu.

Unde este partid'a nationala dela 3/15 Maiu 1848? Acést'a partida a trebuitu se se nasca in momentul, candu s'au proclamatu conclusele adunarei nationale de pe Campulu Libertatii, întrebamu dér' inca odata, unde a fostu acést'a partida in totu timpul luptelor nostre de treidieci de ani?

Grelele impregiurari, veti respunde, nu i-au ertatu se se desvólte, se pasiésca cu energi'a cuvinita pe aren'a luptelor nationale-constitutiunale.

Nu potemu se lasamu inse a fi totu numai unu jocu alu intempariloru si impregiurariloru. A sositu momentul supremu, că toti barbatii independenti ai natiunei nostre se se grupeze in giurulu stindartulu egalei indreptatiri, se se organizeze si disciplineze. Partid'a nationala se va redicá atunci că unu fenice din cenusie. Lupt'a este drépta si leala, trebuie se-o portamu pe față si cu energia!

Cá se se realizeze acést'a cătu mai curéndu este dorintia nostra cea mai fierbinte in diu'a de 3/15 Maiu.

Cronic'a evenimentelor politice.

Se dicea, că proiectulu de lege privitoriu la scólele medie se va desbate abia la tótna diet'a avendu acuma alte afaceri mai urgente. Domnii Molnár et Baros, inse au fostu impatienti de a vedé viétia fétulu loru asigurata prin votulu camerei si astfelu într'o siedintia puçinu cercetata au cerutu a se pune la ordinea dilei proiectulu pentru scólele medie. In siedintia dela 11 l. c. s'a amanatu, inca péna a nu se incepe, discussiunea asupra acestui proiectu si asia siovinistii trebuie se 'si mai stempere puçinu dorintia de a face e-logiurile obicinuite noiei opere a maghiarizarei. Tóte cluburile au primitu proiectulu, pe care l'au combatutu numai câteva protestantí si dintre independenti Ludovicu Mocsáry, care sustiene consequentu convictiunea s'a mai buna si mai drépta in raportulu cu nationalitatile.

Estragemu din „Vocea Covurluiului“ dela Galati: „Astadi (25 Aprile v.) se seversiesce in sinulu urbei nostre unu insemnatu faptu: se deschide sessiunea Comissiuinei europene d'andubiane. Rëndulu la presidarea desbateriloru acestui importantu corpu este alu reprezentantulu republicei franceze. Se scie, că tractatulu de Berlinu, pe lênga marile prefaceri ce a adusu in starea lucruriloru din Orientu, a largitu si competentia comissiuinei europene a Dunarei întindéndu'i poterile dela Dunare si péna la Portile de Feru, ear' resiedintia séu scaunulu comissiuinei l'a ficsatu, spre marea onóre a urbei nostre, in orasiulu Galati. In sinulu ei sunt reprezentate marile puteri si dela tractatulu de Berlinu s'a admisu si Romaniei onórea de a fi reprezentata. Representantulu Romaniei in comissiuine este d-lu colonelu de statu majoru Penco vici.“

„Acumu in urm'a regulárei tractatulu de Berlinu, dandu-se Romaniei Dobrogea, cu Delt'a Dunarei si insul'a Sierpiloru, negresitu, că trebuia se ne întindemu possessiunea péna unde stapanise Turci'a de faptu, Russia ne contesta acestu dreptu si voiesce a'si întinde hotarul si asupra partiloru, ce se dadusera Moldovei prin conventiunea din 1858, dér' pe cari nu le stapanise. Aci sta diferendulu nostru. Comissiuinea mixta, compusa din delegatii Russei si Romaniei, pentru regularea fruntariei in acést'a parte s'a separatu fara a se poté întielege Casulu acést'a prin urmare, conformu tractatulu de Berlinu, va trebui se vina mai curéndu séu mai tardiu inaintea arbitragiulu si ultimei decissiuini a comissiuinei europene danubiane. Aci sta insemnatatea cestiunei, si din acestu punctu de vedere in specia o semnalamu atentiunei guvernulu si tieriei.

„In cătu ne privesce declaramu, că cu bucuria salutamu deschiderea sessiunei comissiuinei europene dunarene in sinulu nostru, si cu incredere asteptamu dela inalulu seu spiritu de nepartinire solutiunea insemnatelor probleme, ce are a desbate, precumu cu aceeași confientia adastamu dela dreptatea Europei, solutiunea celui alu doilea punctu de diferendu, ce avemu cu Bulgari'a la Arab-Tabi'a.“

Cetitoriloru nostri le este cunoscutu, că cu ocasiunea ultimelor alegeri din Angli'a siefulu de astadi alu cabinetulu anglesu Mr. Gladstone a tienutu mai multe discursuri, in cari a atacatu fórte aspru pe Austri'a dicéndu, că este „inimiculu neimpacatu alu libertatii“ si tragéndu in discussiune chiaru si persón'a imperatulu. De candu a venitu la guvernulu Mr. Gladstone s'a imblanditu. Consideratiuni mai inalte de statu negresitu l'au indemnatu a repará erórea politica, ce a comis'o, că siefu de partida opostiunалу. Intr'o scrisóre adresata ambasadorulu austro-ungaru dela Londra comite Károlyi, primulu ministru alu Angliei revóca tóte atacurile indreptate in contra Austriei si ale regentulu ei. „Vedú“, dice elu, „că, că ministru n'asiu poté nici aperi nici repeti acelu limbagiu, de care m'am folositu dintr'o positiune, care 'mi dá mai mare libertate pe lênga mai puçina responsabilitate“. Comitele Károlyi a assecurat, că cabinetulu austriacu nu doresce a trece peste marginele drepturiloru ce i le-au datu tractatulu dela Berlinu si aceste cuvinte, dice Mr. Gladstone, l'au linistitu.

Scrisórea lui Gladstone póte se fi fostu dictata de inalte consideratiuni politice, dér' de o impregiurare fórte importanta n'a tienutu contu, de mandri'a anglesa. Si in adeveru Anglesii se semtu rusinati, vediendu cu căta devotiune se escusa primulu lor ministru față de Austri'a; Conservativii dicu, că scrisórea din cestiune este o ne mai audita dejosire pentru Angli'a. Si foile berlinese sunt de parere că revocarea lui Gladstone póte fi fatala noului cabinetu, deórece compromite védi'a Angliei.

Diuarulu „l'Independance Roumaine“ primesce din Sofi'a o interessanta corespondintia, din care estragemu urmatórele:

„Ciudata tíera mai e si Bulgari'a. Candu a creat'o Europ'a a creditu, că creéza unu statu, dér' si-a creatu noue incurcaturi. Inchipuiti-ve o tíera péna eri cufundata in cea mai négra servitute, fara administratiune, fara scoli s. a.: inchipuitive o asemenea tíera inzestrata d'odata cu institutiuni liberale, cu o constitutiune, c'unu parlamentu si tóte acestea fara se aiba a diecea parte din ómenii trebuintiosi la functiunarea acestui mecanismu multiplu. . . Puçinii Bulgari mai cu ceva instructiune, cari au venitu se ofere serviciile lor patriei liberate, sunt reu vediuti, reu notati de către maioritatea ignoranta si esclusivista, care are in contra-le tóte preventiunile, pe care ignorantia le aréta totdeuna in contra sciintii.“

„Unu diplomatu strainu, 'mi dicea cu multa dreptate: „Bulgari'a va dá multa casna protectoriloru sei. Bulgarii sunt aspri, dér' nicidecumu sinceri; ei au tóte defectele Normandiloru fara a avé si calitatile lor. Bulgari'a este unu fetu-mortu alu panslavismulu. Póte se fia puçinu pessimismu in asta apreciatuione severa, dér' in cea mai mare parte este justificata. Credeti, că pe aici au recunoscutia către Russia, care cu tóte acestea au nascocitu Bulgari'a? Nicidecumu. Nu 'si dau celu puçinu ostená se 'si ascunda ingratiudinea către binefacétórev lor. Se declara pe față, că Bulgarii astépta numai momentul propice spre a se sustrage dela influintia rússésca. — Cătu despre voi, Romanii, nu póte se ve erte partea gloriósa ce ati luat in celu din urma resbelu, „anexarea Dobrogei si cestiunea Arab-Tabiei. . .“

Dupa acést'a corespondentulu voiesce se arate, că agentulu romanu Sturdza cu totu tactulu celu possede nu ia successu a indulci relatiunile dintre guvernulu bulgaru si elu. Dealtmintrea, adauge, Bulgarii se pórtu dusmanosu si in modu esclusivistu față de toti strainii. De candu a venitu ministeriulu Gladstone la cărma in Angli'a, Bulgarii au prinsu si mai multu curagiu, ei vedu in tr'unu timpu apropiata Rumeli'a orientala unita cu

principatului lor, Balcanii curatiti de Turci. Brigantagiul face progrese, baiatii musulmani se vedu maltractati, cá nesce fiere selbatice. In fine coresp. dice, cá dela venirea noului ministeriu anglu influinti'a Austriei, a careia agenti ar' fi avutu pēna acuma mari succese, a inceputu se scada intr'unu modu simtitu.

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a, prezentata Camerei deputatiloru in sedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c., in cestiunea referintieloru urbariali.

Onorabila casa a deputatiloru!

Proiectulu de lege din 1 Martiu a. c. prezentatu onoratei case sub Nr. 356, in cestiunea simplificarei si accelerarei causeru urbariali de pe teritoriulu Transilvaniei si alu fosteloru comitate Crasn'a, Solnoculu de mediulocu, Zarandu si districtulu Cetatii de pētra — trebuie se intereseze pe toti, cáti se ocupa cu referintiele patriei nōstre; dér' mai vērtoșu pe juristii si posesorii, din Transilvani'a si numitele parti, si anume: nu numai pentru cá scopulu lui este de a introduce reforme de cea mai mare insemnatate pe terenulu referintieloru urbariali si de posesiune preste totu, — dér' chiaru si pentru principiile de dreptu desfasurate intr'insulu cari considerandu tōte referintiele nōstre locale, inaintea juristulu si economulu mai profundu cugetatoriu indata la prim'a privire, aparu, cá nesce anomalii de dreptu, din care cauza cu totu dreptulu se nasce intrebarea: cá óre in secolulu alu XIX este posibilu, cá astfelu de principii periculōse se se pōta realizá, fara a provocá condamnátōrea critica a lunei civilizate?

Acestu proiectu de lege a atrasu asuprasi si atentiunea subscrisiloru. Noi studiindu 'lu cu deameruntulu, ne tienemu de datorintia patriotica a desfasurá tōte motivele de dreptu, politice si de economia nationala, cari piedēza contra lui. Pentru cá, déca proiectulu, cu desconsiderarea acestoru motive, ar' deveni lege, suntem convinsi, cá nu numai ar' aduce la sapa de lemnu pe cea mai mare parte a fostiloru iobagi, — ceea ce nu pōte fi in interessulu bine priceputu alu patriei nōstre, — dér' considerandu, cá in dispositiunile sale esentiale trece preste marginele ecuitatii si dreptatii, ba ataca chiaru si dreptulu, ar' paralisá si in strainatate reputatiunea, ce abia incepușe patri'a nōstra a si-o castigá pe terenulu referintieloru de dreptu.

Acēsta convingere a nōstra se basēza pe o experientia de mai multi ani, pe cunoscintiele ce ni le-amu castigatu prin unu studiu seriosu alu causeru urbariali, si pe insasi pracs'a pe acestu terenu; cáci, cá aperiatori ai fostiloru iobagi mai in tōte cauzele urbariali, ne aflamu in atingere dilnica cu ei — noi pricepem si cunōscemu interesele lor.

Geniulu civilizatiunei si alu libertatii petrunđiendu la anulu 1848 si animile cetatianiloru acestei patrie au produsu acelu faptu maretiu, eternisatu cu litere nesterse in paginile istoriei, care se coprinde in aceste dōue cuvinte: „libertate“, „egalitate“.

Acestu evenimentu a sfarimatu catenele robiei, cari in intunereculu feudalismulu apasau, cá unu blastemu cea mai mare parte a omenimei, a redatu tieranulu libertate, de care erá despoiatu in contra dreptulu naturei si l'a reasiediatu in drepturile sale de omu.

Liberalismulu legiloru din 1848, prin cari s'au desfiintiatu robotele, indreptatiau pe veri-cine a sperá, cá de aci incolo tōte referintiele de dreptu in patri'a nōstra se voru resolvi in acēsta directiune si cá si cestiunile ce remasera dupa eliberare pendente intre fostii proprietari (földesúr) si fostii iobagi se voru regulá definitivu pe aceste base.

Pasii, ce s'au intentionatu a se face pe acestu terenu vre-o cátiya aui dupa eliberare, pareau a justificá intr'adeveru acēsta presupunere, pentru cá proiectulu patentei urbariale din 1854, dupa cátu scimu noi, a fostu intr'adeveru o emanatiune démna a legi ce a desfiintiatu robotele; dér' lucru de miratu, in anulu 1854, scurta vreme dupa eliberare, s'au si aflatu ómeni, cari au paralisatu emiterea acelei patente in asemenea spiritu.

Cu tōte aceste recunōscemu, cá patent'a dela 1854 cuprinde in sine multe dispositiuni bune, si, abstragēdu unele norme flexibile si de intielesu dubiu, cari au datu nascere la multe processe si interpretatiuni diferite, esplicandu-se adeca in timpurile din urma din lips'a unui sensu precisu, de unele judecatorii intr'unu felu, éra de altele intr'al-

tulu, s'ar' poté numi mai corespundietōre referintieloru nōstre.

Inre dispositiunile ecuitabile ale acestei patente se poté numerá cu deosebire si aceea, care dispune admissibilitatea comassarii numai in casulu, déca acei, ce o ceru, possuđu celu pučinu a treia parte din teritoriulu de comassatu.

Scopulu nostru inse nu este a analiza normele patentei urbariale, si nici a aratá partile bune si rele ale ordinatiuniloru guvernulu unguurescu si ale legiloru emisse dela patentá incōce; dér' nu potemu lasá neamintita regretabil'a impregiurare, cá acestea din ce in ce totu mai multu s'au abatutu dela directiunea liberala, ce in parte inaugurasé patent'a urbariala: cá inaltulu corpu legislativu, in activitate, ce o desvōlta pentru regularea afaceriloru urbariali, spriginesce o directiune reactionara, carea respirandu din legile aduse dejá si din cele ce se intentionēza a se aduce, potentiēza neincrederea proprietariloru mici — a fostiloru iobagi, față de acele legi, — o neincredere, pe care noi inca o consideramu de justificata.

Da! pentru cá tienemu de nedreptu si necuitabilu acelu principiu, care se pare a tienti deadreptulu intr'acolo, cá se inlocuēscá raportulu urbarialu desfiintiatu pentru totdeun'a prin legile dela 1848 cu asia numit'a emfiteusis (arenda ereditara) si care e spriginitu in proiectulu substernutu intr'unu modu mai invederatu, de cátu in legile de pēna acumu

Esaminandu motivele ce au indemnatu pe inaltulu guvernulu a compune mentionatulu proiectu de lege — asia precumu sunt ele publicate — fiacare juristu cunoscētoriu de referintiele patriei nōstre trebuie se vina la convingerea, cá acele, pe cátu sunt de nesuficiente a justificá dispositiunile proiectulu, pe atātu sunt si de neadmissibile si nefundate.

Conformu motivulu primu: caus'a cursulu impedecatu alu regulariloru urbariale ar' fi greutatile proceduri processuali, care nu corespunde de locu interesselor urbariali si politiali in Transilvani'a, sumptuositate processeloru, si acea impregiurare, cá cea mai mare parte a speselor nu se imparte asupra partiloru interessate in proportiunea proprietatii, ci o supōrta numai fostii proprietari.

Se afirma mai departe, cá processele de regulare ale referintieloru urbariale de proportionare si de comassare nu se potu margini de locu la cadrulu processeloru private, si cá normele proceduri civile nu se potu aplicá la acelea, cáci este contra naturei lucrulu a constringe la o pertractare protocolare conformu §-lui 144 proc. civ. astfelu de processe, unde nu este vorba numai de dōue partide, ci de interesele opuse a sute de interesati, si cá partidele nu se potu constringe, cá se 'si presenteze dovedile, cáci aceste nu stau la dispositiunea lor.

Se mai afirma: cá din natur'a lucrulu urmēza, cá in cauzele de regulare urbariala numai acele principii de procedura se potu aplicá, cari au servitu de basa §§-loru 6—10. Art. X 1832/6, cari principii le-au acceptatu si instructiunile din 1858, si Cap. VII din normele provisorie ale conferintiei judexcuriale, si in fine instructiunea din 1868.

In fine tragēdu paralele intre cursulu causeru urbariali din Ungari'a si Transilvani'a recunōscē, cá in Ungari'a s'a doveditu si se dovedesce unu progressu mai imbucuratoriu si cu procedur'a de pēna aci. Fenomenulu acesta inse ilu afla justificatu prin impregiurările, cá acolo sunt regulate referintiele urbariale, sunt mai regulate si mai simple referintiele de posesiune preste totu, cá partidele, advocatii, inginerii si judecatorii din Ungari'a au o pracs'a de mai multi ani, care usurerá multu procederea; mai afirma apoi, cá nici acolo, precumu nici in Transilvani'a nu se prevede processulu in procuratura (pértár) va se dica: nu sub conducerea unui oficialu, care nu cunōscē caus'a, pe bas'a unoru alegate dictate din partea partideloru dupa placu, ci sub conducerea unui referentu delegatu, care conduce si dá directiune si intru castigarea dovediloru.

(Va urmá.)

Maghiarisarea scōleloru nōstre medie.

Puținele scōle medie, ce au potutu redicá si sustiené numai cu grele jertfe pēna acuma si Romanii, sunt amenintiate cu perire de proiectulu de lege alu d-lui Trefort, modificatu de comisiunea insarcinata cu examinarea lui. Proiectulu cumu 'lu redactase d-lu ministru alu instructiunei publice mai lasá o umbra de autonomia scōleloru con-

fessionali. Modificatiunile introduse in elu de d-nii Aladár Molnar, Baros, Grünwald Bela et tutti quanti, déca voru fi primite de camera, potemu assecurá, cá scōlele nōstre romanesci voru fi puse cu totulu la discretiunea organeloru guvernulu maghiaru. Autonomi'a nōstra confessionale, care pēna acumu le potea oferí unu scutu órecare contra unei maghiarisari violente, este cu totulu paralisata prin noulu proiectu, care, nu avemu nici cea mai mica indoiēla, cá va fi primitu de mamelucii d-lui Tisza Kálmán. In adeveru numai in Ungari'a si sub unu guvernulu cá celu de astadi se poté vedé trisitululu faptu alu calcārei in picioru pēna si a legiloru, cari ar' trebui pazite cu cea mai mare santientia. Se scie, cumu a respectatu si respecta guvernulu maghiaru legea nationalitatiloru, cu care se mandresce liberalismulu unguurescu atātu de multu in lumea cea mare! Mai lipsieau inca incalcările in autonomia nōstra confessionale. Legea adusa anulu trecutulu pentru scōlele poporale si acuma proiectulu de lege alu scōleloru medie asia, cumu a fostu asternutu camerei, satisfice siovinizmulu maghiaru si in acēsta privintia.

Oricātu de multu ar' cautá d-nii maghiari se convinga pe confessiuni, cá autonomi'a lor nu este de locu periclitata si, cá noulu proiectu de lege nu are nici decātu tendinti'a de a maghiarisá scōlele medie confessionali, ci numai de a introduce o ordine si o unitate in planulu de invetiamentu in tōte scōlele medie din regatulu Ungariei, nimenea nu le mai poté dá crediementu. Pentru a ne convinge, cá adeveratulu scopu alu proiectulu nu este decātu a maghiarisá aceste scōle cátu se va poté mai iute, n'avemu decātu se consideramu mai de aprōpe unele numai din novele modificatiuni introduse in elu intre altii de d-lu Aladár Molnar, unu lucēferu — se vede — pe terenulu invetiamentulu publicu din Ungari'a.

Conformu cu aceste modificatiuni va poté functioná, cá professoru la o scōla media, fia de statu, fia confessionale, numai acelu, care 'si-a facutu studiile la un'a din universitatile maghiare din Clusu séu din Pest'a Este cunoscutu, cá aceste institute de invetiamentu superioru sunt exclusivu maghiare, cu tōte, cá la sustienerea lor contribuēscu si nemaghiarii, majoritatea locuitoriloru din aceste tieri, prin grelele dări ce le platescu statulu. Limb'a de propunere la aceste universitati este — se intielege de sine — limb'a maghiara, ori-ce alta limba este cu totulu eschisa. Viitoriulu candidatu de professoru pe langa aceea, cá trebuie se studieze la o universitate maghiara, mai este silitu a face si essamenulu de professoru totu la acēsta universitate si, ce este mai multu, in limb'a maghiara. Nu este nici o indoiēla, cá pretensiunile maghiare mergēdu totu crescēdu voru ajunge in cele din urma a cere dela bietulu candidatu nemaghiaru, cá la depunerea essamenulu seu de professoru se se folosēscá intr'unu modu perfectu de cult'a limba maghiara!

Oricine poté vedé, cá o asemenea dispositiune nu urmāresce altu scopu, decātu pe acelu de a face pe tinerii romani se renuntie cu totulu si la imbracsierea carierei professorale, precumu au renuntiatu in mare parte la cea juridica. Aceia, cari cu tōte acestea se voru aplicá la acēsta ingrata cariera, voru fi siliti a petrece in detrimentulu culturi loru scientific, toti cei patru ani prescriși pentru studiu pe la universitati maghiare numai cá se pōta invetia bine limb'a maghiara. Pentru cá ori cátu de culti si inaintati in civilizatiune s'ar' tienti d-nii maghiari, credemu, cá nu voru refusá de a recunōscē cu noi, cá sciintiele pe globulu maghiaru sunt inca departe de a se aflá la nivelulu, la care se afla ele in tierile din occidentu! Se vede, cá la maghiari singur'a cunoscintia a limbei maghiare primēza pe tōte celelalte. Voimu se dicemu, cá pentru unu maghiaru este de ajunsu se scia cineva unguuresce, cá se fia pusu numai decātu intre ómenii culti.

Noulu proiectu modificatu concede, ce e dreptu, a petrece trei din cei patru ani de studiu pe la universitati in strainatate. Acēsta concessiune este mai multu decātu iesuitica! Ea este facuta numai in scopulu de a ascunde adeveratele tendintie ale legi. Pentru cá oricine poté vedé la momentu, cá de acēsta concessiune voru poté profitá numai tinerii maghiari, nicidecumu inse tinerii romani, germani si slavi. Aceia, nemai avēdu a se luptá cu greutatile limbei materne, se voru poté duce se'si agonisēscá cunoscintie si se se cultivá prin acele tieri, unde sciintiele se afla pe celu mai inaltu gradu de desvoltare, pe candu acestia voru trebui se intrebuintieze cei patru ani numai pentru invetiarea limbei maghiare, de vreme ce acēst'a nu

este o limba că alte limbe, pe care se o p^ota în-
cedea în decursu de unu anu de dile. De
aci vedem, că se va întem^{pl}ă si cu viitorii, pro-
fessori de pe la sc^olele medie confessionali, că cu
clavii sc^oleloru poporali. Toti voru trebuⁱ se în-
trebuinteze timpulu menitu de a-si castig^ă cu-
scutiile necesare pentru vi^oti^ă, numai spre a-
si însu^si limb^ă maghiara. În modulu acest^ă si
unii si altii nu 'si voru pot^é însu^si o adev^{er}ata
cultura.

Noulu proiectu de lege concede mai departe con-
fessioniloru de a-si form^ă si calific^ă ele singure
professorii, de cari au trebuintia, d^éca 'si voru re-
c^ognosc^ă facultati de filosofia si de sci^ontie cu celu
p^og^oru 16 profesori si în conditiunile, în cari se
c^ognosc^ă facultati statulu. Ac^ésta concessiune ar^ă fi
absurda, candu n^ăr^ă fi de rea credintia. În ade-
veru nici un^ă dintre confessiunile, ce le are în
vedere asta dis^ositiune, nu este în stare a cheltui
pe anu 100,000 de florini — sum^ă minima, ce
se cere pentru redicarea unei asemenea facultati.
Concessiunea este de rea credintia se vede de
acolo, că statulu nu rec^ognosc^ă diplomele de cuali-
ficatiune câstig^ăte la asemeni facultati confessio-
nali.

Dispositiunile insirate p^éna aci inca nici nu
sunt cele mai rele din lege. Ele tindu a ajunge
numai pe drumuri costisive acolo, unde alte dispo-
sitiuni mergu directu si pe faci^ă.

Unu paragrafu dispune es^ossu: „La essa-
menulu de calificatiune candidatulu are se probeze
si intru c^otu cunosc^ă limb^ă maghiara, că limba
de propunere si intru c^otu possede gramatic^ă si
literatur^ă ei. Resultatulu are se fia constatatulu în
diploma.“ Unu altu paragrafu prescrie: „Pentru
aceste specialitate este obligata cunoscint^ă a limbei si
literatur^ă maghiare.“ Adeca ori-care ar^ă fi spe-
cialitatea în care voiesce candidatulu se depuna
esamenulu de calificatiune, trebue se depuna esa-
menulu si din limb^ă si literatur^ă maghiara. Scopulu
acestei dis^ositiuni este de a face că se nu se p^ota
clasa în viitoriu pe la sc^olele confessionali că pro-
fessori dec^otu numai ómeni, cari se cunosc^ă pe de-
taliu limb^ă maghiara at^utu în ceea ce privesce
gramatic^ă, c^otu si stilistic^ă. Ce e mai îngrijii-
toriu inca! Acesti^ă trebue se doved^ésca si că pot^é
trebuinti^ă limb^ă maghiara că limb^ă de
propunere. D^ér^ă la sc^olele confessionali ro-
mane, germane si slave limb^ă de propunere nu
este cea maghiara. Deci scopulu asc^onsu alu a-
cestei dis^ositiuni — căci altcumu n^ăr^ă av^é nici
un sensu — este, că adi mane unu altu Trefort
si Alad^ăr Molnar se vina c^otu unu nou proiectu de
lege pentru a sc^ote din sc^olele confessionali cu to-
taliu limb^ă nationala inlocuind^o cu cea ma-
ghiară . . .

Aceste sunt în resumatu cele mai importante
modificatiuni ce le-a introdusu în legea sc^oleloru
medii comisiunea examinat^ore. Confessiunile pro-
testante t^ote au facutu pasi pentru a impede^{ca} a-
d^oscirea acestei legi. Autoritatiile, caror^ă le este
concediuta îngrijirea si viitorulu pu^oineloru sc^ole
medii romanesci ce avemu, facut^ău si ele ceva pen-
tru de a aper^ă aceste sc^olele contra marelui periculu
de a amenintia? Regretamu, că nu pot^ému dá
un resp^onsu linistoriu la ac^ésta întrebare.

Impartirea ofrandelor pentru inundati.

(Urmare.)

V.

Processu verbalu, incheiatu în comun^ă *Cristisiu*
la 10/22 Aprile 1880, în present^ă d^oloru delegati ai comi-
tetulu pentru romanii inundati, instituitu în Brasiovu, N.
Ciurcu si D. Dr. Aurel Muresianu, a notariulu
cerculu localu Ioanu Petrutiu a primariulu comunalu Io-
anu Pinte^ă si a curatorulu primariu Ioanu Marisu sen.

Domni delegati ai comitetulu din Brasiovu merg^éndu
la faci^ă loculu s^ău convinsu despre pagubele, ce le au su-
feritu locuitorii din ac^ésta comuna si au distribuitu la cei
neferociti ajut^ore în modulu urmatoriu, d^ondu banii fiecaruia
la mana.

S^ău datu lui: Ioanu Ratiu, An^ă Baci^u, Ioanu
Morosianu, Teodoru Ardeleanu, Mi-
hailu Moldovanu, Sofi^ă Moldovanu, Vasile Semesteanu,
Vasile Fauru, An^ă Danciu, Simionu Crisanu si Vasile
Crisianu câte 10 fl. (120 fl.); veduvei Lina Marisu, lui
Ioanu Pinte^ă, Maria Semesteanu, Iacobu Sebeni, Pavelu
Crisianu, Vasilica Crisanu, veduveloru Mari^ă Avramu, Nas-
tasia Semesteanu si Maria Berbecuti^ă câte 6 fl. (54 fl.)

S^ău datu urmatorilor, cari au avutu pagube desi nu
sunt de totu lipsiti si adeca: lui Ioanu Pinte^ă, Nas-

Manu, Andreiu Rusu, Ioanu Crisanu, Vasilica Crisanu,
Filimonu Bocosu, Petru Moldovanu, Paladie Crisanu,
Moise Bocosu, Ioanu Marisu sen., Iuonasiu Bocosu, Ioanu
Rusu, Vasile Rusu, Neculae Crisanu, Mihailu Popu,
c^ote 5 fl. (75 fl.)

Urmatoriloru dintre cei lipsiti de categori^ă III-a si a-
deca lui: Chirila Moceanu, Gavrilu Popu, Moise Cosma,
Filimonu Cucersianu, Iosifu Cretiu, Teodoru Selagianu,
Teodoru Sematia, Vasile Cosma, Iacobu Popa, Mari^ă
Rusu, Vasile Bedeanu, Vas. Crisanu honvedulu, Vasile
Morosianu, Mihailu Fauru s^ău datu asemenea c^ote 5 fl.
(70 fl.)

Parochulu din locu Ioanu Petrutiu, care inca a avutu
mare dauna si este f^orte lipsitu i s^ă datu sum^ă de 15 fl.;
Veduvei preotese Mari^ă Todoreanu cu cinci copii orfani mi-
norenii i s^ă datu sum^ă de 20 fl.

D-nii delegati ai comitetulu cercetandu si sc^ol^ă confes-
sionale din satu si vedindu, că Cas^ă scolare inca a suferitu
prin apa si este neaperatu de lipsa, că se se repara^{ze},
au datu spre acestu scopu 60 fl. Cu totulu s^ău impartitu
în ac^ésta comuna 414 fl. v. a.

Banii, ce se cuv^o ved. Maria Avramu (6 fl.), lui
Chirilu Moceanu (5 fl.) si Filimonu Cucersianu (5 fl.) fiindu
acestia absentii s^ău predatu în suma de 16 fl. d. jude Ioanu
Pinte^ă spre a-i inmanu susu pom^ontiloru fara intardiare.
Sum^ă de 60 fl. destinata pentru sc^ola s^ă predatu în pre-
sent^ă a tuturoru curatorulu primariu Ioanu Marisu sen.

Duc^éndu-se astfelu impartirea ofandelor^o în preajm^ă
Ariesiulu la bunu sf^érsitu, se incheia prin ac^ésta proce-
sulu verbalu spre adev^{er}irea caruia urm^éza subscrierile.

(L. S.) Ioanu Petrutiu parochu g. o. din locu. Mihailu Popu daunatu.	(L. S.) Ioanu Pinte ^ă jude. Ioanu Marisu sen. subscrisu prin Simeona Popu Moldovanu.
---	---

VI.

Processu verbalu incheiatu în orasiulu *Turda* la
11/23 Aprile 1880 în present^ă d^oloru delegati ai comitetulu
pentru inundati instituitu în Brasiovu d. d. Nicolae Th.
Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, apoi a d-lui
Dr. Ioane Ratiu advocatu si presiedinte alu Eforiei
sc^olei romane din Turda, a d-lui advocatu Anania
Moldovanu si a d-lui Iuliu Vladuti^u, cas-
sieru alu Eforiei scolastice din Turda.

Delegatii comitetulu din Brasiovu, vedindu lipsele cu
cari se lupta sc^ol^ă romana din Turda, au hotaritu că se se
d^é acestei scoli pentru repararea zidirei, si alte mobile si
requisite necesare pentru instructiune, sum^ă de fl. 100 un^ă
suta fl. v. a.

Insinuandu-se în cursulu acestei dile cinci insi pagubiti
din Cristisiu si unulu din Poiana, cari n^ău fostu de faci^ă
la impartire si nici n^ău fostu inscriși în listele
pagubitorulu, d-nii delegati ai comitetulu au decisu ale dá
fiescecaruia c^ote 4 fl. v. a. si adeca lui Ioanu Benedec^u,
Ioanu Cristin^ă, Dumitru Sasu, Nicolae Munteanu, Iosifu
Lupu, din Cristisiu si veduvei lui Mois Pogaceanu
din Ariesiu-Poiana, în totalu 24 fl. v. a.

Sum^ă de una suta florini destinata pentru sc^ol^ă din
Turda s^ă predatu dlui Dr. Ioane Ratiu presiedintelui Eforiei
scolare, — care a inmanat^o apoi cassierulu Iuliu Vladuti^u.

În totalu s^ă datu în Turda pentru inundati si sc^ol^ă
sum^ă de 124 fl. v. a.

Spre adev ^{er} irea acestora urm ^é za subscrierile:	
(L. S.) Dr. I. Ratiu. Iuliu Vladuti ^u cas. sc ^o l. rom.	Anania Moldovanu advocatu. Processulu-verbalu l ^ă scrisu Leone Baritiu.

VII.

Processu verbalu incheiatu în comun^ă *Ofenbaia* la
13/25 Aprile 1880, în present^ă d^oloru delegati ai comitetulu
pentru Romanii inundati, instituitu în Brasiovu, Nicolae T.
Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a notariulu
cerculu din Ofenbaia Ioanu Munteanu, a d-lui
admin. protop. Ioanu Danciu, a d-lui preotu gr.
un. Iosifu Hatieganu, a primariulu Georgiu
Filipu si a curatoriloru bisericesci de ambe confes.
Grigorie Popa si Ioanu Predeticiu.

Dnii delegati ai comitetulu din Brasiovu conving^éndu-
se despre daunele ce le-au suferitu locuitorii din Ofenbaia
în dilele inundare^o din Decembre an. tr. au constatatulu im-
preuna cu notariulu cerc., cu primariulu si cu toti cei de-
fatia, că cea mai mare dauna au suferit^o 27 familii din
comuna, căror^ă li s^ău impartit^ă ajut^ore în modulu urma-
toriu:

Lui Todoru Todoreanu profesionistu (palarieru) omu
f^orte activu cu patru copii, care inse abia se p^ote sustien^é
cu famili^ă s^ă, i s^ă datu unu ajut^oriu de 25 fl. v. a.

Lui Ioanu Predeticiu, negutiatoriu, care în n^optea de 5
Decembre an. tr. a fostu surprinsu de undele furi^ose ale
Ariesiulu pe drumu cătra Salciv^ă si i s^ău inecatulu doi
junci si marfa multa, i s^ău datu 20 fl. v. a.

Urmatorii: Nicolae Natotea, ved. Maria Germanu,
Iuonu Renglea si Ispasu Tieranu au capetafu c^ote 10 fl.
v. a. (40 fl.) Lui Sevastianu Moduna, George Chirila Ga-
teju, Catalina Plesia, Salvina Morariu si Kulik Ferenez
li s^ău datu c^ote 6 fl. v. a. (30 fl.) veduveloru Susana
Giurea, Ana Maria Sierbauu, Maria Ilea Pot^oia, Salvina
Ciru, Iliana Lazaru, Todosia Bir^ău, Ana Trinkel, Petru
Zlacneanu, Maria Bir^ău, Nastasia Popa, Lutica Giurgiu,
apoi lui Alexa Popa, Nicolae Tanasiu, Stefanu Harda si
Stefanu Cucu li s^ău datu c^ote 3 fl. v. a. (48 fl.)

Dnii delegati, vedindu marile lipse de cari sufer^é
sc^ol^ă confessionala gr. or. din locu si cu deosebire c^ote lip-
sescu requisitele, c^ortile etc. necesare scolare, au datu în fa-
vorulu acestei scoli sum^ă de 50 fl. v. a.

Mai tardiu s^ău insinuatulu veduvele Catarina Tutuianu,
Maria Rancea Cichiri si Dumitru Capra si fiecaruia dintre
acestia li s^ău datu c^ote 3 fl. v. a. (9 fl.)

Cu acestu adausu sum^ă totala pentru inundatii si sc^ol^ă
din Ofenbaia face 222 fl. v. a.

Pentru Catalina Plesia (6 fl.) Dumitru Capra (3 fl.)
si Lutic^ă Giurgiu (3 fl.), cari au fost absentii, s^ău predatu
banii ce li se cuv^o în suma de 12 fl. notariulu cerculu
Ioanu Munteanu, cu obligamintea, că se le inmaneze acesti
bani imediatu.

Sum^ă de 50 fl. v. a. menita pentru sc^ol^ă romana din
Ofenbaia s^ă predatu curatorulu bisericescu din locu Gri-
gorie Pop^ă.

În fine se observ^éza, că susu memoratiu inundati afara
de cei trei în urma numiti au primitu ajut^oriu în pers^ona
dela dnii delegati.

Spre adev^{er}irea acestor^ă urm^éza subscrierile:

(L. S.) Ioanu Munteanu not. cerc.	(L. S.) Ioanu Danciu adm. prot. gr. or.
(L. S.) George Filipp jude com.	Iosifu Hatieganu preotu gr. cat.

Grigorie Popa, curatoru bis. subsc. prin Leone Baritiu.
Ioanu Predeticiu, curatoru gr. c.

VIII.

Processu verbalu, incheiatu în comun^ă *Ofenbaia*
la 13/25 Aprile 1880 în present^ă d^oloru delegati ai comi-
tetulu pentru inundatii romani, instituitu în Brasiovu, Nic.
T. Ciurcu si Dr. Aurel Muresianu, a d-lui
notariulu cerculu din Ofenbaia Ioanu Munteanu, a
primariulu comunel Brezesti Tanase Bostanu si a ju-
ratulu din acea comuna Ilie Catana.

Domnii delegati ajung^éndu eri numai spre s^éra în
comun^ă *Brezesti* n^ău potutu se adue pe cei nenorociti prin
inundare acolo, ci au invitatulu cu scopu de a se constat^ă
daunele lor pe primariu si pe unu juratu din comuna la
notariulu cerc. din Ofenbaia. Acesti din urma infa^osiandu-
se s^ă constatatulu că 15, familii din comun^ă Brezesti au su-
feritu mai multu prin inundare si afara de ac^ésta sunt f^orte
lipsite. D-nii delegati au decisu prin urmare a le distribui
urmat^orele ajut^ore:

Li s^ău datu: lui Iuonu Ciocarlia Bolandulu; lui
Todoru Bostanu, orfaniloru lui Cioplantea Rusandu si veduvei
Varvara Lupu c^ote 10 fl. v. a. (40 fl.) Lui Petru Deacu,
George Suci^u, Mihailu Cioplantea, apoi veduveloru Todora
Cioplantea, Craciuna Bostanu, Anghilina Bostanu, Todora
Surdea si Todora Lupu a lui Antonie c^ote 6 fl. v. a.
(48 fl.) În fine li s^ău datu veduvei Catalina Cucea; Iliana
Lupu a lui Iuonu, lui Vasile Buza I. Simionu; si Iuonu
Buza I. Simionu c^ote 5 fl. (20 fl.)

Domnii delegati ai comitetulu din Brasiovu, convin-
g^éndu-se despre aceea, că sc^ol^ă din Brezesti este lipsita de
multe neaperatu trebuintios si că tocma acuma se cladesce
din nou au hotaritu a dá acestei scoli unu ajut^oriu de
25 fl. v. a.

S^ău datu prin urmare în totalu pentru inundatii si
sc^ol^ă din Brezesti 133 fl. v. a.

Considerandu, că comun^ă Brezesti fiindu peste 1¹/₂ ora
departe de Ofenbaia, pagubiti susu numiti nu s^ăr^ă pot^é
present^ă în cursulu dilei de ast^ădi la cas^ă notariala de aci,
banii ce li se cuv^o lor^o s^ău predatu notariulu cerc. Io-
anu Munteanu, cu obligamentulu, că se-i adune intr^ă una din
cele mai de apr^ope dile si în present^ă a judelui si a jurati-
loru din comuna se le pred^é, fiecaruia în man^ă propria, su-
mele susu specificate.

Sum^ă de 25 fl. v. a. destinata pentru sc^ol^ă din Bre-
zesti s^ă predatu în f^onti^ă de faci^ă a tuturoru celor susu
memorati d-lui notariu cerc. Ioanu Munteanu cu obligamen-
tulu că se-i pred^é neamenatu curatorulu bisericescu din Bre-
zesti Nicolae Nandrea pe langa o cuietantia subscrisa si de
preotulu localu, care va fi a se tramite la comitetulu din
Brasiovu.

Spre adev^{er}irea acestor^ă urm^éza subscrierile:

(L. S.) Ioanu Munteanu notariu cerc.	Ilie Catana juratu subscr. prin I. Munteanu
(L. S.) Tanasie Bostanu jude com.	Ioanu Predeticiu c ^o martore.

Pentru Romanii inundati din Transilvania si Ungaria.

Basesci 8 Maiu 1880.

Stimate D-le Redactoru! Am onore aci aclusi a ve tramite pentru ajutorarea nenorocitoru frati inundati din Transilvania dela Subscrisulu 2 fl., Teodoru Lengyel 1 fl., Stefanu Sabo 1 fl., Alecsiu Varno 1 fl., Ioanu Simon 1 fl., Elia Iuganu 50 cr., Poporulu din Basesci 3 fl. 71 cr., Poporulu din Odesei 6 fl. 59 cr. si poporulu din Stretutiu 1 fl. v. a.

In totalu 17 fl. 80 cr. rogandu-ve se binevoiti ai inainta la locul destinatiunei lor.

Grigoriu Popu
A. Diaconu.

Pena acuma au incursu la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei“ in totalu 2119 fl. 58*) cr., franci 16,983 60 cent. si 100 mărți germane.

(Va urmă.)

Publicamu mai la vale, că adausu la raportulu d-lui Maiorescu „Cânteculu gintei latine“ transcrisu, cu scopu de a dá unu exemplu practiculu pentru infacisirea, ce ar' avé scrierea romana dupa proiectulu de ortografia alu comisiunei alese de către Academi'a romana:

Cânteculu gintei latine.

Latina gintă e regină
Intr'ale lumii ginte mari,
Ea poartă 'n frunte-o stea devină
Lucind prin timpii seculari,
Menirea ei totu înainte
Măreț indreaptă pasii sei:
Ea merge 'n capul altor ginte,
Vărsând lumina 'n urma ei.

Latina gintă-i o virgină
Cu farmec dulce răpitor;
Străinu 'n cale i se 'nchină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumosă, vie zimbitoare
Sub cer senin, in aer cald,
Ea se oglindă 'n splendid soare,
Se scaldă 'n mare de smarald.

Latina gintă are parte
De-ale pământului comori
Și mult voios ea le imparte
Cu cele lalte-a ei surori.
Dar e teribilă 'n mânia,
Cându brațul seu liberător
Lovesce 'n cruda tiranie
Și luptă pentru-al seu onor.

In diua cea de judecată
Cându față 'n cer cu Domnulu sfântu
Latina gintă a fi 'ntrebată:
Ce ai făcut pe-acest pământ?
Ea va răspunde sus și tare:
O Doamne, 'n lume cât am stat.
In ochii sei plini de-admirare
Pe Tine te-am reprezentat.

(Alecsandri.)

Corespondința Redactiunei.

D-lui D. in Sibiu. Inca inainte cu câteva septemani ati avutu bunavointia a ne atrage atentia asupra unui articulu aparutu in foia maghiara „Hunyad“ din Dev'a, care continea unu extrasu dintr'o prelegere umoristica a avocatulu din Sibiu Ioanu Pop'a. Din caus'a unei absentie indelungate a scriitoriului acestor'a, a Redactorulu Gazetei, nu v'amu potutu raspunde pena acuma. Venimu der' a ve arata astadi in puține cuvinte motivele pentru cari nu ne amu semtitu indemnati a trage in discussiunea publica prelegerile d-lui Pop'a.

Faptulu că prelegerea d-lui Popa, care a tienu'to si in Brasiovu, a aflatu resunetu numai intr'o foia maghiara, esplica mai bine tacerea ce amu observat'o atatu noi, catu si alte foi romane din patria fația de ea. A face o „critica meduosa“, cumu diceti D-vóstra, acestei prelegeri „umoristice“ ar' insemná a ne pune in disputa serioasa cu „Gur'a Satului“ séu cu „Nichipercea“. Acést'a nu póte fi nici missiunea nici datori'a óiei nóstre. Datori amu fi a intreveni numai atunci, candu amu vedé amenintiata vreo institutiune a poporulu nostru séu chiaru pacea lui interna. Ve asiguramu inse, că „umorulu“ d-lui Pop'a e departe, fórté departe de

*) Acést'a este sum'a esacta de florini intrati pena acuma. Ia Nrii 27, 29, 30 si 33 s'a adunatu din eróre sumele din Nasendu a dóu'a óra, din care causa in nr. 33 sum'a se urcase la 2301 fl. Red.

acea inaltime cá se póta deveni periculosu autoritatii capeteniloru nóstre bisericesci séu chiaru vreunei din confessiunile nóstre. Apoi, sciti fórté bine, că umorulu intotdóuna se critica mai bine pe sine insusi, déca este bunu si nimeritu reusiesce, déca nu, produce tocmái efectulu contrariu. Nu ne semtinu der' chiamati nici de a dá directiune „umorulu“ d-lui Popa. Cu tóte astea noi amu facutu mai multu decatu amu fi scrisu unu articulu intregu, i-amu spusu d-lui Pop'a, candu a fostu la Brasiovu, că prelegerea din cestiune nu era nicidecumu de a se ceti in publicu si că, déca voiesce pe calea umoristica se sbiciuiesca erori si ivtii, se-o face acolo, unde s'au comisú aceste pretinse vitii, si astfelu cá combaterea se póta avé efectulu.

Aceste sunt, stimáte d-le, motivele, pentru cari amu refusatú si mai multoru domni din Brasiovu publicarea unei corespondintie, care dá prelegeri d-lui Popa o importantia, ce niciodata n'a meritat'o. Dechiamu cu acést'a ocaziune, că motivele susu aratate le-amu comunicatu verbalu mai multora d'intre acei „mai multi“ si cá déca ar' fi cerutu amu fi fostu gat'a a le raspunde indata si in foia. Déca d-loru au aflatu aceste motive de „neesplicabile“, nu suntemu noi de vina. —

Diverse.

[Adresa de condolintia si parastasu.] Ni se scrie dela Clusiu: Juni-mea universitaria romana in Clusiu luá actu de vestea trista despre apunerea bravulu anteluptatoriu a redesteptării nationale din 1848. Prea Veneratulu mosiu Pop'a Balintu. Juni-mea erá adencu miscata, căci apretiuia insemnataea spiritulu si fapteloru lui; — deplange perderea unui preotu „adeveratu“ romanu. carele c'o mana pe „cruce“ interpretá credinti'a stramosiésca, ér' cu alt'a invertiá voinesce flagelulu libertatii, „spad'a“! Adeveratu preotu-modelu! Dreptu pia suveniru tramise prin comitetulu seu ad-hoc o adresa de condolintia familiei mortulu natiunei; — ér' la 19 Aprile, d'impreuna cu intieleginti'a locale, participá la parastasulu celebratu de capelanulu locale, d. Vasiliu S. Podóba, In veci amintirea lui! Traiesca geniulu lui: — Particip. A. A. N.“

[Reuniunea sodaliloru romani din Sibiu] — arangiéza in diu'a de 3/15 Maiu in sal'a otelulu „Imperatulu Romaniloru“ o petrecere impreunata cu productiune in cantari de corulu reuniunei, dupa o programa alésa, avendu totodata si concursulu muziceii militare. Venitulu curatu alu acestei petreceri e destinatu in favórea Reuniunei.

[O comuna intielépta] — scrie „Luminatoriulu“ — este comun'a Daruva de langa Lugosiu. Despre acést'a comuna se scrie, că a fundatu o cassa de pastrare din crucerii, pe care fiecare locuitoriu din comuna ii ducea in fiacare luna, din ceea ce 'si agonisea si economisá la acestu institutu, asia, incatu cass'a de pastrare din Daruva dispune astadi de o avere de 30,000 fl. Inse mai laudabilu e, că institutulu din venitele sale solvesce pentru locuitorii mai seraci restantiele de contributiune, cari apoi tómn'a se incasséza prin primaria comunala si se resplatescu institutulu. Comun'a acést'a possede inca o casina si unu choru vocalu.

Noulu planu de circulatiune alu trenuriloru pe lini'a ferata Vien'a-Pest'a-Brasiovu-Bucuresci a intratu in vigóre la 15 Maiu st. n.

Din Brasiovu va plecá in viitoriu la Pest'a-Vien'a: 1) trenulu acceleratu la 2 óre 14 minute dupa amédiu; 2) trenulu de persóne la 6 óre 13 min. sér'a; era la Bucuresci va plecá: 1) trenulu acceleratu la 3 óre 23 min. d. a.; 2) trenulu de persóne la 10 óre 12 min. inainte de amédiu.

I. Dela Vien'a - Pest'a la Bucuresci voru circula preste Oradea-Mare-Clusiu doue trenuri pe di si adeca: 1) Trenulu acceleratu pleca din Vien'a la 3 óre 30 min. dupa amédiu si sosese: in Pest'a la 10 óre 5 min. nóptea; in Oradea-Mare la 3 óre 16 min. nóptea, in Clusiu la 7 óre 3 min. dmin., in Cociardu la 8 óre 48 min. dim. (in Tergulu Muresiului la 12 óre 26 min. d. a.) in Teiusiu la 9 óre 32 min. dim.; in Copsi'a la

10 óre 41 min. dimin. (in Sibiu la 1 óra 41 min. d. a.); in Sigisióra la 11 óre 51 min. a. m. in Homorodu-Cohalmu la 1 óra 31 min. d. a.; in Brasiovu la 3 óre 23 min. d. a.; in Predealu la 4 óre 28 min. d. a.; in Bucuresci la 9 óre 50 min. sér'a.

2) Trenulu de persóne pleca din Vien'a la 8 óre 25 min. sér'a si sosese: in Pest'a la 6 óre 55 min. dim.; in Oradea-Mare la 4 óre 30 min. d. a.; in Clusiu la 9 óre 50 min. sér'a; in Cociardu la 12 óre 38 min. nóptea; in Teiusiu la 1 óra 47 min. nóptea; in Copsi'a la 3 óre 41 min. nóptea; in Sigisióra la 5 óre 22 min. dim.; in Homorodu-Cohalmu la 7 óre 29 min. dim.; in Brasiovu la 10 óre 12 min. dim.; in Predealu la 11 óre 39 min. inainte de amédiu; in Bucuresci la 7 óre 30 min. sér'a.

II. Dela Bucuresci-Pest'a-Vien'a voru circula de asemenea pe di doue trenuri si adeca.

1) Trenulu acceleratu pleca din Bucuresci la 8 óre 40 min. dim. si sosese: in Brasiovu la 2 óre 14 min. dup'a amédiu; in Cohalmu-Homorodu la 3 óre 46 min. d. a.; in Sigisióra la 5 óre 9 min. d. a., in Copsi'a la 5 óre 13 min. sér'a (in Sibiu la 8 óre 54 min. sér'a); in Teiusiu la 7 óre 32 min. sér'a (in Alb'a-Julia la 9 óre 10 min. nóptea); in Cociardu la 8 óre 20 min. sér'a (in Tergulu-Muresiului la 11 óre 50 min. nóptea); in Clusiu la 10 óre 11 min. nóptea; in Oradea-Mare la 1 óra 45 min. nóptea; in Pest'a la 7 óre 30 min. dim.; in Vien'a la 2 óre d. a.

2) Trenulu de persóne pleca din Bucuresci la 11 óre 15 min. in. de am. si sosese: in Brasiovu la 6 óre 13 min. sér'a; in Cohalmu-Homorodu la 8 óre 41 min. sér'a; in Sigisióra la 10 óre 32 min. nóptea; in Copsi'a la 12 óre 24 min. nóptea (in Sibiu la 1 óra 41 min. d. a.); in Teiusiu la 2 óre 6 min. nóptea (in Alb'a-Julia la 3 óre 11 min. nóptea); in Cociardu la 3 óre 24 min. nóptea (in Tergulu Muresiului la 12 óre 26 min. d. a.); in Clusiu la 5 óre 59 min. dim.; in Oradea-Mare la 11 óre in. de am.; in Pest'a la 8 óre 45 min. sér'a; in Vien'a la 6 óre 20 min. dim.

Trenulu acceleratu intre Clusiu si Predealu va contiené si vagóne de class'a III-a; trenulu de persóne intre Sigisióra si Predealu va contiené si vagóne de cl. IV-a.

III. Afara de cele doue trenuri va mai circula intre Pest'a si Sigisióra si unu trenu mixtu care va plecá din Pest'a la 6 óre 5 min. d. am. si va sosi in Sigisióra a dou'a di la 7 óre 9 min. sér'a (in Copsi'a va sosi la 3 óre 28 min. d. a.; in Sibiu la 8 óre 54 min. sér'a); din Sigisióra va plecá la 7 óre 10 min. dim. si va sosi in Pest'a a dou'a di la 8 óre 50 min. dim. (in Copsi'a la 11 óre 30 min. in. de am.; in Sibiu la 1 óra 41 min. d. a.)

Rectificare. In nr. trecutú (35) in articulu intro-„Dela Academi'a romana“ e a se ceti in rândulu alu doilea: „... pentru insemnarea umbririi v-caleloru in a si i, simplificare importanta“ s. a. ear' pe a dóu'a colóna, rândulu 27 de josu in susu e a se ceti: „ci a se schimbá in á cá una a primitivu“ s. a.

Depositu de Piane (Clavire)

pentru vendiare si de inchiriatu
alu lui

L. Frank & Comp.

Strad'a teatrulu Nr. 315, I. etagiu

'si recomanda pianurile de Concertu-Salon si de cele scurte, asemenea si pianine diu primele fabrici ale Austro-Ungariei si Germaniei.

Se vendu cu bani gata, séu in rate lunari.

Garantia se da pe mai multi ani.

Instrumente intrebuintiate se primescu in schimb.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 14 Maiu st. n. 1880.

5 ^o / _o Rent'a charthia (Metalliques) . . .	72.40	Oblig. rurali ungare . . .	94.-
5 ^o / _o Rent'a-argintu (imprumutu nationalu) . . .	73.25	„ „ Banat-Timis . . .	93.-
Losurile din 1860 . . .	130.50	„ „ transilvane . . .	92.25
Actiunile bancei nation. 837.—		„ „ croato-slav . . .	94.-
„ instit. de creditu 267.25		Argintulu in marfuri . . .	—
Londr'a 3 luni . . .	118.80	Galbini imperatesci . . .	5.6
		Napoleon'dori . . .	9.6
		Marci 100 imp. germ. . .	58.45

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gótt si fiu Henriou.